

ТЕРИТОРІЇ АМАЗОНІЇ, ЩО ЗНАХОДЯТЬСЯ ПІД ОХОРОНОЮ

Андрійчук Тамара Вячеславівна,

Старший викладач, кандидат біологічних наук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Гайдаржи Катерина Григорівна,

Студентка II курсу

014.07 Середня освіта (Географія)

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Вступ. У Південній Америці, на території таких держав, як Бразилія, Венесуела, Колумбія, Перу розкинувся великий природний регіон під назвою Амазонія, яка привертає значну увагу багатьох туристів з усього світу. Сучасний період збереження оточуючого середовища базується в захисті біосфери та всіх її геосистем, у рамках якого створюється всесвітня мережа природоохоронних територій. В цьому аспекті не стала виключенням і Амазонська низовина, де на сьогоднішній день знаходиться велика кількість природоохоронних територій.

Мета дослідження: оцінка сформованості природоохоронних територій Амазонії.

Результати дослідження та обговорення. Особливий інтерес у людей викликає неповторна природа Амазонії, яка простягається на десятки тисяч кілометрів з півночі на південь, а також велика різноманітність рослинного та тваринного світу[1]. Окрім величчя багатств ландшафти Амазонії зазнали значних змін, що в подальшому дало можливість для створення та розширення мережі територій. Об'єкти ПЗФ представлені значною кількістю національних природних парків та заказників (рис. 1., табл.1.). Кількісне співвідношення площ НПП та заказників, що були проаналізовані представлено на рисунку 2.

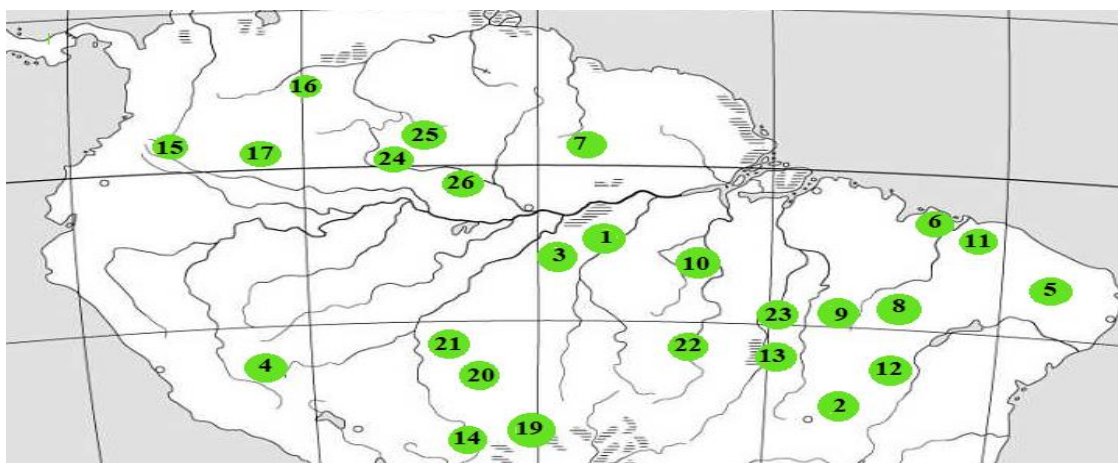

Рис. 1. Карта НПП та заказників Амазонії (зроблено за наробками автора)

Таблиця 1

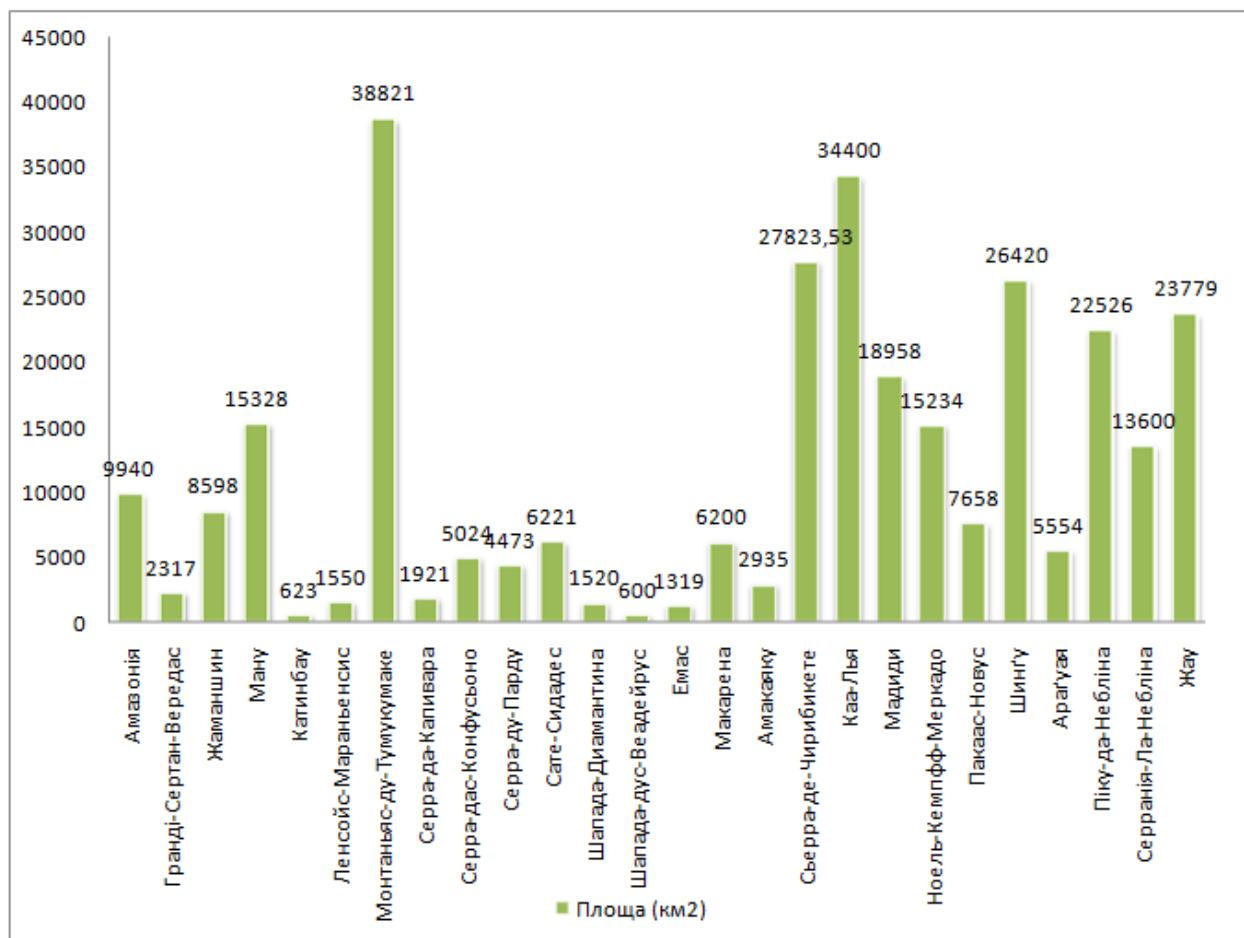
Основні НПП та заказники Амазонії

№	Назва	Оригінальна назва	Штат	Дата заснування	Площа Км ²
1	Амазонія	Amazônia	Амазонас, Пара	19.02.1974	9940
2	Гранді-Сертан-Вередас	Grande Sertão Veredas	Баия, Мінас-Жерайс	12.04.1969	2317
3	Жаманшин	Jamanxim	Пара	13.02.2006	8598
4	Ману	Manu	Мадре-Діос	1973	15328
5	Катинбау	Catimbau	Пернамбуку	13.12.2020	623
6	Ленсойс-Мараньєнсис	Lençóis Maranhenses	Мараньян	02.06.1981	1550
7	Монтаньяс-ду-Тумукумаке	Montanhas do Tumucumaque	Амапа	31.12.2020	38821
8	Серра-да-Капівара	Serra da Canastra	Пиауї	06.05.1979	1921
9	Серра-дас-Конфусьоно	Serra das Confusões	Пиауї	02.10.1998	5024
10	Серра-ду-Парду	Serra do Pardo	Пара	17.02.2005	4473
11	Сате-Сидадес	Sete Cidades	Пиауї	06.08.1961	6221
12	Шапада-Діамантина	Chapada Diamantina	Баия	17.08.1985	1520
13	Шапада-дус-Веадейрус	Chapada dos Veadeiros	Гояс	01.11.1961	600
14	Емас	Emas	Гояс	01.11.1974	1319
15	Макарена	Macarena	Мета, Гуав'яре	12.01.1978	6200
16	Амакаяку	Amacayacu	Амазонас	03.06.1975	2935

17	Сьерра-де-Чирибикете	Sierra de Chiribiquete	Кукета, Гуав'яре	21.09.1989	27823,53
18	Каа-Лья	As-Lya	Санта-Крус	21.09.1955	34400
19	Мадиди	Madidi	Рурренабаке	06.08.1995	18958
20	Ноель-Кемпфф-Меркадо	Jose Miguel de Velasco	Хосе-Мигель-де-Веласко, Санта-Крус	28.06.1979	15234
21	Пакаас-Новус	Pacaás Novos	Рондонія	21.09.1979	7658
22	Шингу	Shingu	Мату-Гросу	14.04.1961	26420
23	Арагуая	Araguaia	Гояс, Токантис	31.12.1959	5554
24	Піку-да-Небліна	Pico da Neblina	Амазонас	05.06.1979	22526
25	Серранія-Ла-Небліна	Serranía La Neblina	Амазонас	12.12.1978	13600
26	Жау	Jaú	Амазонас	06.07.1980	23779

Національний парк Центральна Амазонія створений в 1980 році. З 2000 року парк належить до Світової спадщини ЮНЕСКО. Площа складає 6 млн га. Територія парку характеризується велетенською тектонічною западиною і низькими схилами Гвіанського і Бразильського плоскогір'їв; горами Андами; тропічними лісами з високими деревами (довжина сягає понад 60 м.). Фауна налічує 120 видів ссавців; 400 видів птахів; риб більше 300 видів; десятки видів рептилій, метеликів та жуків тощо. Заповідні території Альпауайо-Міша створені для охорони унікальних природних ландшафтів, рослинного та тваринного світу. Площа заповідника складає понад 57677 га. Дана територія характеризується незвичними для цієї місцевості ґрунтами: вони варіюються від легких білопісчаних до важких глинистих, формуються з наносів, принесених водами річок. В заповіднику під охороною унікальні ліси, що ростуть на білих пісках. Тваринний світ представлений: 500 видами птахів, 120 видами рептилій, 83 видами земноводних. Серед 150 видів ссавців, які водяться в заповіднику, є рідкісні екваторіальні мавпи саки, Люцифер-стрибун. Варто відмітити, що ландшафти Альпауайо-Міша не досліджені достеменно, доказом цього є опис нових видів рослин та тварин [4]. Національний парк Ману, знаходиться на перехідній зоні між басейном Амазонки і г. Андами. Створений у 1973 році з площею 1,5 млн га. Парк є одним із світових лідерів по біорізноманіттю в регіоні [2].

Національний заповідник Альпауайо – Міша розташований всього в 20 км від Ікітос (столиця Амазонії). Заповідник характеризується великою різноманітністю дерев і найбільшою у кількісному відношенні видів тварин. Окрім, цього більше 28 видів тварин перебувають на межі зникнення і потребують охорони. Це нутрія, хижий орел, красива червона мавпа, чорний павич, гігантський броненосець та інші. Національний заповідник Пакайя – Самір розташований в Перу. На його території знаходиться 2 млн. га. озер, лагун, боліт, вологого ґрунту тощо. Тут можна зустріти: ламантинів (морська корова), рожевого дельфіна, маленьких черепашок (Тортуга Чарапа) і анаконду. Територія заповідника характеризується великою заболоченістю через надмірну кількість вологи та поширенням в цьому регіоні екваторіальних лісів – «сельва». Місцеві жителі називають це місце дзеркальними, оскільки в річках і озерах можна побачити відображення неба та рослинність джунглів. [3].

Рис. 2. Кількісне співвідношення НПП (зроблено за наробками автора)

Висновки. В результаті дослідження було опрацьовано літературні

джерела. Охарактеризовано основні природоохоронні території Амазонії та наведено кількісне співвідношення площ НПП та заказників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисов В.А., Белоусова Л.С., Винокуров А.А. Охраняемые природные территории мира / Национальные парки, заповедники, резерваты: Справочник. — М.: Агропромиздат, 1985. — С. 214 - 219.
2. Витольска К.Б. «Географический анализ сети охраняемых природных территорий Северной и Южной Америки»/Дипломная работа. — Вологда. — 2008.
3. Экстремальная экспедиция / Экстремальная экспедиция в джунглях амазонки / <http://www.worldextreme.ru/amazonka.aspx> / свободный.
4. [tps://youroute.ru/countries/peru/regions/bassejn amazonki/places/nacionalny j-zapovednik-alpauajo-mishana/](tps://youroute.ru/countries/peru/regions/bassejn-amazonki/places/nacionalnyj-zapovednik-alpauajo-mishana/)